VALERIU GAFENCU - CREȘTIN ȘI PATRIOT ROMÂN

Darii SILVIAN,
Facultatea de Istorie și Filosofie

CZU: 929(498) *dariisilvian10@gmail.com*

Părintele Arsenie Papacioc zicea că comunismul a umplut cerul de sfinţi. Dacă ar fi să cunoască cineva pe toţi din neamul nostru care au trecut pragul sfinţeniei în prigoana comunistă, ar veni la cuvintele rostite în veacul al 17-lea de sfântul mitropolit Dosoftei al Moldovei: *„dară şi dintre rumâni mulţi sunt sfinţi... dară nu s-au căutat”* [1, p.189]. Printre chipurile de mărturisitori întâlnim un nume pe care toţi îl pomenesc cu evlavie, socotindu-l sfânt: Valeriu Gafencu. Părintele Nicolae Steinhardt îl pomeneşte ca pe *„unul din sfinţii închisorilor”* [2, p. 133].

Valeriu Gafencu s-a născut la 24 ianuarie 1921, în Bsarabia, în comuna Sângerei, din apropierea oraşului Bălţi. Părinţii săi, Vasile şi Elena, au fost ţărani înstăriţi. Tatăl său s făcut parte din Sfatul Ţării care la 27 martie 1918 a votat unirea Basarabiei cu România. Valeriu începe şcoala primară la Sângerei, apoi continuă la Liceul Ion Creangă din oraşul apropiat, Bălţi. Încă de când a fost elev, Valeriu s-a făcut remarcat. Avea rezultate foarte bune la învăţătură, era iubit de colegi şi foarte apreciat de profesori, exigent cu sine însuşi şi de asemenea exigent cu educarea surorilor lui. Ca frate mai mare, le supraveghea îndeaproape în ceea ce priveşte prieteniile, lecţiile. Absolvă liceul în vara anului 1940 şi se înscrie la Facultatea de Drept din Iaşi. Ca student al Facultăţii de Drept din Iaşi, Valeriu se face îndată cunoscut şi apreciat de profesori, iubit de colegi şi prieteni, fiind un model de conduită modestă şi curată. În toamna anului 1941, în condiţiile în care Mişcarea Legionară din care făcea parte tînărul Valeriu era scoasă în afara legii, el va fi arestat şi condamnat la 25 de ani închisoare. La acea vreme avea 20 de ani. În închisoarea de la Aiud Valeriu şi alţi câţiva deţinuţi se vor strânge în jurul avocaţilor Traian Trifan şi Traian Marian. Grupul acesta din care făcea parte şi tânărul, pe atunci, Anghel Papacioc - arhimandritul Arsenie de astăzi - avea în centrul preocupărilor trăirea creştină în duh filocalic. Atmosfera spirituală de la Aiud v-a avea un rol important în formarea duhovnicească a

lui Valeriu. Aici va trăi un moment de iluminare, ajungând, prin harul lui Dumnezeu, să-şi vadă păcatele. Lucrarea de pocăinţă începută acum v-a rodi o stare de fericire sufletească care îl v-a însoţi în toate încercările. După Aiud urmează închisoarea Piteşti (1948-1949), apoi, după câteva luni la Văcăreşti, închisoarea sanatoriu de la TârguOcna (1950-1952).

Cunoscându-şi dinainte ziua trecerii la Domnul, Valeriu se va afla în momentul morţii într-o aşa stare de har, încât prietenul său Ion Ianolide, care i-a fost atunci alături, va mărturisi mai târziu: *„în veşnicie, nu-mi doresc o stare mai înaltă decât aceea, căci atunci eram plin, deplin fericit”* [3, p.189]. Valeriu a trecut la Domnul pe 18 februarie 1952. Iar ulimele cuvinte ale lui Valeriu au fost „*Să-i iubiţi şi să-i slujiţi pe oameni. Au nevoie de ajutor, căci duşmanii prădalnici caută să-i înşele. Ateismul va fi învins, dar să fiţi atenţi cu ce va fi înlocuit!”.*

Mărturii despre sfinţenia şi patriotismul lui Valeriu Gafencu. Alt tovarăş de suferinţă, părintele Constantin Voicescu, era încredinţat că „*mai devreme sau mai târziu Biserica Ortodoxă îl va canoniza”* [4, p. 28]. Valeriu Gafecu este pe buna dreptate creştin şi patriot român. Pentru a înţelege mai bine patriotismul lui Valeriu trebuie să menţionez că fiind născut din părţile Basarabiei, Valeriu nu este străin de ce înseamnă românism, patriotism, ideal naţional. Că era patriot şi optant al unirii şi românismului vedem din familia sa, unde tatăl său în anul 1918 făcând parte din Sfatul Ţării votează unirea *necondiţionată şi pentru vecie* a Basarabiei cu Patria Mamă, România. Este greu de crezut că Valeriu crescând într-un asemenea cămin familial care a votat unirea, a optat pentru Românism, pentru Patrie, El să nu împartăşit aceleaşi idei naţionale asemenea tatălui său. Faptul că vine la Iaşi ca să studieze la facultatea de drept, devine cel mai implicat student şi cel mai sîrguincios în învăţătură este încă un argument că tînărul de atunci avea mari planuri de viitor, în vederea dezvoltării sale personale dar şi a întregii ţări. Intrând în miscarea legionară cu riscul de fi închis, cu riscul de a-I fi stricate toate visele, Valeriu merge până la urmă pentru idealul său. Valeriu merge la închisoare, merge la *reeducare* cum o numeau pe atunci Antonescu şi restul.

Cu cât mai dură si nedreaptă era linia partidului, cu atât mai vie si aprinsă era flacăra credinţei. *„Biserica a fost întotdeauna unul din reperele principale ale moralităţii lumii, un element de cultură, un component esenţial al vieţii şi traiului oamenilor”* [5, p. 109]. Valeriu Gafencu şi-a pus viaţa pentru ţară, pentru întreg neamult românesc şi a fost o

victima represiunilor și a nelegiuirilor acelor vremuri tulburi. Pe moartea acestos martiri pentru neam s-a ținut credința stramoșească dreaptă în România și trebuie de valorificat și de adus ca exemple pe acești martiri în fiacre zi până lumea se v-a schimba în bine. În acest context este bine primit și frumos cuvântul Sfântului Apostol Pavel care spune: *Aduceţi-vă aminte de mai-marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa. (Evrei 13, 7).*

Surse bibliografice citate în articol:

1. Bălan, Arhim. Ioanichie, *Patericul Românesc*, Ed. Episcopiei Romanului, 2001, p. 224.
2. Steinhardt, Arhim. Nicolae, *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992, p. 133.
3. Ianolide, Ioan, *Întoarcerea la Hristos*, Ed. Christiana, Bucureşti, 2006, p. 189.
4. Voicescu, Pr. Constantin, *Un duhovnic al cetăţii*, ediţie îngrijită de Ioana Iancovescu, Ed. Bizantină, Bucureşti, p. 28.
5. Munteanu, Prot. Ioan, *Înviați din siberii de gheață...*, Ed. Lumina Lui Hristos, Kiev, 2009, p.109.

Recomandat
Octavian Moşin, Conf. Dr. Prof. univ.